

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2019/20. ORSZÁGOS DÖNTŐ 10. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

CSUKA RÓBERT villamosmérnök
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Egy híres versből idézünk szavakat. Azokat jelöljétek meg, amelyek megfelelnek a szótó+ jel+ rag képletnek!
(A) *dicsérete* (B) *földjén* (C) *ontja* (D) *dalokat* (E) *becsülnek*
- Mely állítások igazak az előző feladatban megidézett versre vonatkozóan?
(A) *A XV. században keletkezett.* (B) *A szerzője Ferrarában tanult.*
(C) *A költő váradi püspök volt.* (D) *Az eredeti vers olasz nyelvű.*
(E) *Hexameterekből és pentameterekből áll.*
- Mik a jellemzői a Zrínyi-strófának/Zrínyi-versnek?
(A) *négy sorból áll* (B) *sorai többnyire 12 szótagosak*
(C) *időmértékes verselésű* (D) *rímszerkezete: keresztím*
(E) *jambikus lejtésű*
- Melyik szóalakban érvényesül a teljes hasonulás törvénye?
(A) *gyűjtsd* (B) *ősszel* (C) *vitészség* (D) *éljen* (E) *tetszetős*
- Áprily Lajos *Antigoné* című verséből idézünk. Jelöljétek meg a részlettel, illetve az általa megidézett művel kapcsolatos igaz állításokat!
*„s az őszám átka, haj, suhogva
végigsüvölt a sorsomon –
Sötét az Acheron homokja:
itt meg kell halni, Haimonom.”*
(A) *A vers Szophoklész thébai mondakört feldolgozó tragédiájára utal.*
(B) *Az ősz, akit az átok sújtott: Laiosz, Théba királya volt.*
(C) *Oidipuszt a bukása után testvére, Kreón követte a trónon.*
(D) *Az Acheron egy folyó az alvilágban.*
(E) *Antigonét Haimón is le akarja beszélni, hogy Kreóonnal szembeszálljon.*
- Milyen szófajokra van példa a felsorolt szavak között?
általában, noha, egymásnak, szólván, tova, ketté, vajha
(A) *névmás* (B) *névutó* (C) *kötőszó* (D) *igenév* (E) *melléknév*

- Az alábbi, fával kapcsolatos, hiányos közmondások közül melyik utal az idősök tiszteletére?
(A) *A F_K _M N_NE_ _Z É_IG.*
(B) *N_G _F_NA_ N_Y _Z ÁR_YÉ_.*
(C) *Á_NY_KÁ_ _T B_CSÜ_I_ A V_ _ÁT.*
(D) *A_LY_ _A_A_ _LY_ _GY_ _CS_.*
(E) *DŐ_ _F_OZ_ _E T_M_SZ_ _D_ÁL!*
- Jelöljétek meg a helyesen írt toldalékos rövidítéseket!
(A) *rkp.-on* (B) *°C-kal* (C) *X. Y.-t* (D) *cm²-es* (E) *Mrd Ft-tal*
- Egy nyelvemlékünk olvasatából idézünk. Hány névmást tartalmaz összesen?
„És mēnd paradicsumben valou gyimilcsēktūl mondá neki élniē. Hēon tilutoá ūt igy fá gyimilcsētūl.”
(A) 2 (B) 3 (C) 4 (D) 5 (E) 6
- Melyik mű keletkezett az előző feladatban megidézett nyelvemlék előtt?
(A) *Tihanyi alapítólevél* (B) *Ómagyar Mária-siralom*
(C) *Szent Ágoston: Vallomások* (D) *Jacopone da Todi: Stabat mater*
(E) *Kézai Simon: Gesta Hungarorum*
- A 10. feladatban említett művek közül hány latin nyelvű (egészében, illetve nagyjából) eredetileg?
(A) 1 (B) 2 (C) 3 (D) 4 (E) 5
- Melyik zeneszerző nevéhez fűződik Shakespeare *Rómeó és Júlia* című tragédiájának balett változata?
(A) *Purcell* (B) *Vivaldi* (C) *Wagner* (D) *Prokofjev* (E) *Debussy*
- Mely szófajok lehetnek állítmányok egy tetszőleges mondatban?
(A) *névmás* (B) *melléknév* (C) *számnév*
(D) *melléknévi igenév* (E) *főnév*

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Időutazás.** Mi lenne, ha Petőfi Sándor egy időgép segítségével eltölthetne egy-két órát a mai Magyarországon? Mit szólna, látva, milyen eszközökkel kommunikálnak az emberek egymással? Írjatok a nevében egy képzeletbeli levelet barátjának, Arany Jánosnak, amelyben beszámol tapasztalatairól!